waarin hij veel moest repeteeren en optreden, een dertig à veertig stukken schreef, die nu nog de wereld met verbazing en ontzag vervullen.

In 1623 verscheen de eerste (folio-)uitgave van zijn complete werken, met een begeleidend gedicht van Ben Jonson. Thans zijn z'n werken in bijna alle talen overgezet. Een uitstekende Nederlandsche vertaling, door Dr. L. A. J. Burgersdijk bewerkt, zag het licht bij A. W. Sijthoff's Uitg. Mij.

***

De tijd waarin Shakespeare leefde, kenmerkte zich, zooals wij hierboven reeds zeiden, vooral door een uitbundige begeerte van het individu, om zich te willen uitleven, om te genieten, alles wat het leven den mensch aan genot schenken kan.

DE KOOPMAN VAN VENETIË, Eerste Bedrijf, Derde Tooneel.

Deze zucht tot leven, deze vreugde om het bestaan, was een gevolg en een nawerking van de Renaissance, die den mensch het besef van zijn persoonlijkheid, zijn gevoel van vrije eenheid, zonder beperking van welken kant dan ook, hergaf.

Uitgegaan van Italië, waar in 1453 Grieksche geleerden de schatkamers van de Grieksche en Romeinsche klassieke beschaving hadden geopend voor de Westersche cultuur, breidde deze wederopleving van mensch, kunst en wetenschap zich verder naar het Westen uit en uitte zich in de verschillende landen al naar de geaardheid van de bevolking.

In Italië zelf, de bakermat van deze beweging, ontaardde

DE VROOLIJKE VROUWTJES VAN WINDSOR,
Tweede Bedrijf, Eerste Tooneel.

HAMLET, Derde Bedrijf, Vierde Tooneel.

ze spoedig in een valsche levensbeschouwing, die, zonder eenigen ruggesteun in den Godsdienst, als hoogste doel het streven naar genot stelde.

In Duitschland kwam door haar de Hervorming tot stand en in Frankrijk ontstond een overdreven zucht tot weelde.

In Engeland uitte zich de Renaissance-geest dramatisch en vond in Shakespeare zijn culminatiepunt.

Gansch die tijd van handelen, van doen, van die dronkenmakende vreugd en zucht tot leven, vond zijn vertolker in dezen grooten dramaturg, die met zijn groote menschenkennis, zijn weidschen blik en schitterende verbeelding den mensch tot in zijn diepst-innerlijk wist te doorschouwen en die wist weer te geven, wat er woelde en gistte in hem, en werkte aan zijn ondergang.

Daarom kan men ook Shakespeare noemen een man van

LADY MACBETH.

zijn tijd, omdat we in zijn werken de tijdgeest als in een spiegel vinden weerkaatst.

Maar we speuren er ook in het groot-menschelijke, dat is van alle tijden, want heeft niet altijd in den mensch, van zijn schepping af, de hartstocht gebarnd en gebrand, al waren vaak de omstandigheden oorzaak, dat zij zich niet naar buiten toonen kon en gedwongen was zichzelf te verteeren in hem?

***

Ten slotte willen we nog met een enkel woord wijzen op den strijd, die de laatste jaren gevoerd wordt over het auteurschap van de werken, die algemeen op Shakespeare's naam worden gezet.

Reeds in 1848 werd door den Amerikaan J. C. Hart twijfel geopperd omtrent het auteurschap van Shakespeare

KONING RICHARD II, Vierde Bedrijf, Vijfde Tooneel.

en in 1856 beweerde Miss Delia Bacon in een Amerikaansch tijdschrift, dat de op zijn naam gaande werken eigenlijk geschreven waren door Lord Francis Bacon (later baron Verulam en burggraaf van St. Albans), die van 1561—1626 leefde, en dat Shakespeare ze alleen had omgewerkt voor 't tooneel. Vooral in Amerika trok deze kwestie veel belangstelling en sindsdien is er een heele literatuur over dit vraagstuk ontstaan. Van de zijde der Baconisten is er echter geen enkel argument aangevoerd kunnen worden, dat afdoende bewees, dat Shakespeare niet de eigenlijke auteur zou zijn.

KONING HENDRIK V, Derde Bedrijf, Vierde Tooneel.